

Trening motywacyjny i profilaktyka wypalenia zawodowego

30.06.2021 r.

Prelegent: dr Teresa Wagner-Tomaszewska

Organizator: Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej w Warszawie

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Mazowsze.
serce Polski

**„Jak pięknie jest rano
Gdy jeszcze nie wszystko się
stało
I wszystko może się stać
Tylko brać ...”**

Agnieszka Osiecka

MOTYWACJA

- ▶ to układ sił, które skłaniają ludzi do zachowywania się w określony sposób...

Źródła motywacji

<https://thepresentation.ru/menedzhment/system-motywowania-pracownik%C3%B3w>

Rodzaje motywacji ze względu na **źródło** jej występowania

- wewnętrzna** – aktywizacja następuje gdy człowiek dąży do zaspokojenia swoich potrzeb
(powstaje w sposób naturalny)
- zewnętrzna** – polega na wzbudzeniu potrzeb przez inne osoby lub czynniki zewnętrzne
(wywołana sztucznie)

Motywacja do zmiany

Motywacja zewnętrzna -
„Ponieważ inni chcą”

Motywacja wewnętrzna -
„Ponieważ ja chcę”

Skuteczna motywacja musi spełniać trzy warunki:

- ▶ jednostka musi odczuwać potrzebę...
(czynnik wywołujący),
- ▶ jednostka musi postrzegać oczekiwany wynik...
(rezultat działania),
- ▶ jednostka musi mieć pewność, że podjęte działania są realne...
(możliwe do osiągnięcia).

Rodzaje motywacji

➤ Motywacja wewnętrzna

Motywacja powodująca zachowanie, którego celem nie jest osiągnięcie zewnętrznych nagród. Dana aktywność jest celem samym w sobie.

Przykład: uczenie się do egzaminu z przedmiotu, który się lubi

➤ Motywacja zewnętrzna

Angażowanie się w daną aktywność dla osiągnięcia konsekwencji zewnętrznych. Zachowanie jest tutaj tylko instrumentem osiągnięcia czegoś innego.

Przykład: uczenie się do egzaminu z przedmiotu, którego się nie lubi.

Modele motywacji

- **Klasyczny** (*podstawowy*)

- **Stosunków międzyludzkich** (*human relations*)

- **Zasobów ludzkich** (*human resource*)

Model klasyczny

- ✓ Opiera się głównie na teorii **HOMO OECONOMICUS** mówiącej, że **człowiek jest istotą racjonalną**, która dąży do maksymalizacji własnych korzyści tzn. zysków z wykonanej pracy w postaci nagrody materialnej lub niematerialnej.
- ✓ Wg **HOMO OECONOMICUS** człowiek ma uporządkowane preferencje i kieruje się własnym interesem.

Model zasobów ludzkich

- ✓ Odnosi się do współczesnego trendu specjalizacji pracy i współdziałania w ramach jednego przedsięwzięcia (np. w korporacjach).
- ✓ Model ten cechuje rzeczywisty współdział pracowników, który jest korzystny zarówno dla nich samych, jak i całej organizacji.
- ✓ **Podstawowe założenie - człowiek jest świadomym podmiotem swoich działań i pragnie samorozwoju.**

Model stosunków międzyludzkich

- ✓ Opiera się głównie na teorii **HOMO SOCIOLOGICUS** mówiącej, że **człowiek żyje w społeczeństwie** i oddziałuje na niego presja sił społecznych w postaci wierzeń, idei i poglądów.
- ✓ Wg **HOMO SOCIOLOGICUS** człowiek jest nosicielem ról społecznych - bez indywidualności.

...W skrócie...

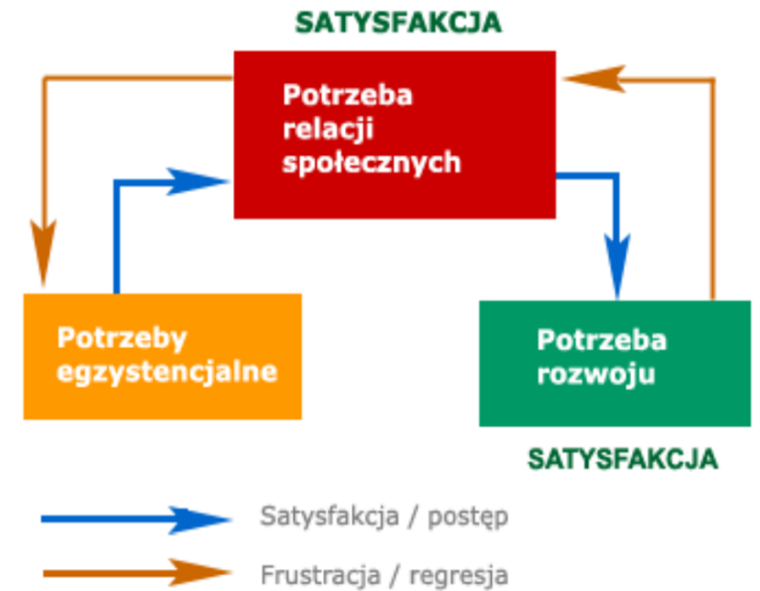
- ✓ Wszystkie modele motywacji **muszą występować równocześnie**. Nie muszą jednak określać motywacji w równym stopniu.
- ✓ Model klasyczny mówi o tym, że człowiek kieruje się własną korzyścią.
- ✓ Model relacji międzyludzkich mówi o tym, że jesteśmy częścią sieci relacji społecznych.
- ✓ Model zasobów ludzkich mówi o tym, że każdy z nas dysponuje określonym bagażem zasobów, które pomagają w realizacji określonego celu.

TEORIE MOTYWACJI

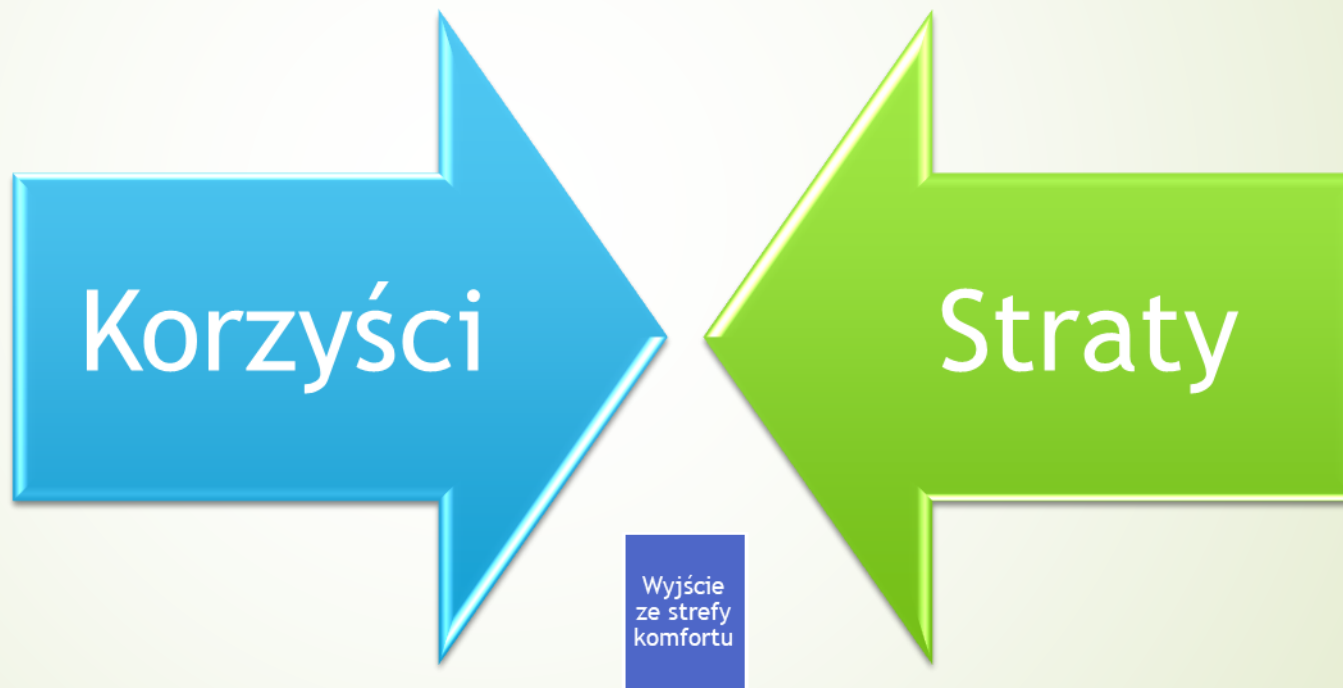
TEORIA POTRZEB - - PIRAMIDA MASLOWA

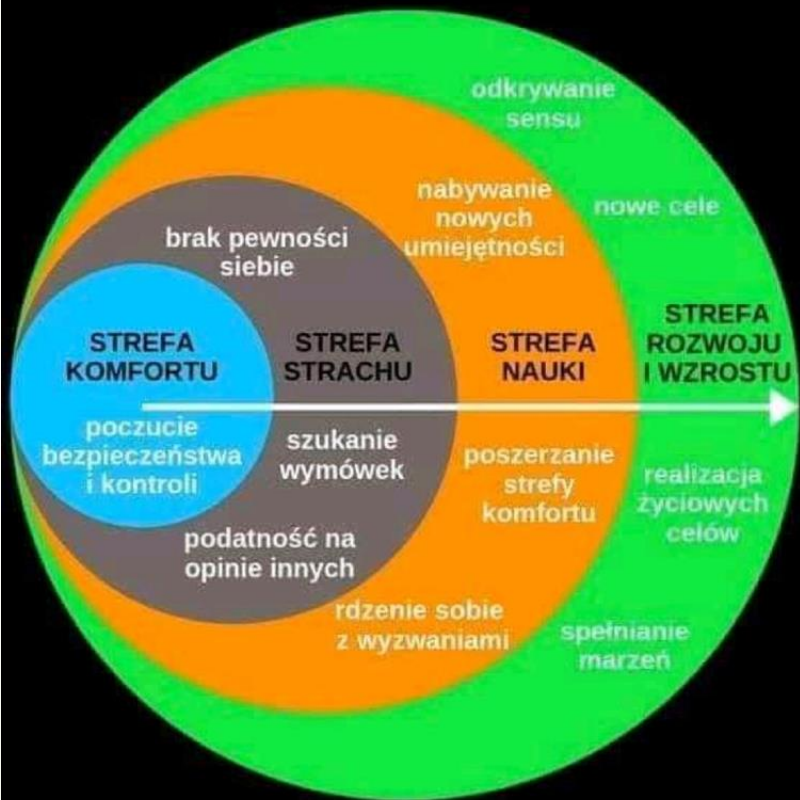
Teoria ERG - Clayton P. Alderfer

Moje zachowanie, które chciałbym
zmienić lub zmieniam

ETAPY WYCHODZENIA ZE STREFY KOMFORTU

Strefa komfortu to piękne miejsce,
ale nic tam nie rośnie.

Zapraszam ... ?

- ▶ Pełna moc możliwości

<https://www.youtube.com/watch?v=ktjMz7c3ke4&t=537s>

Warunki gotowości do zmiany

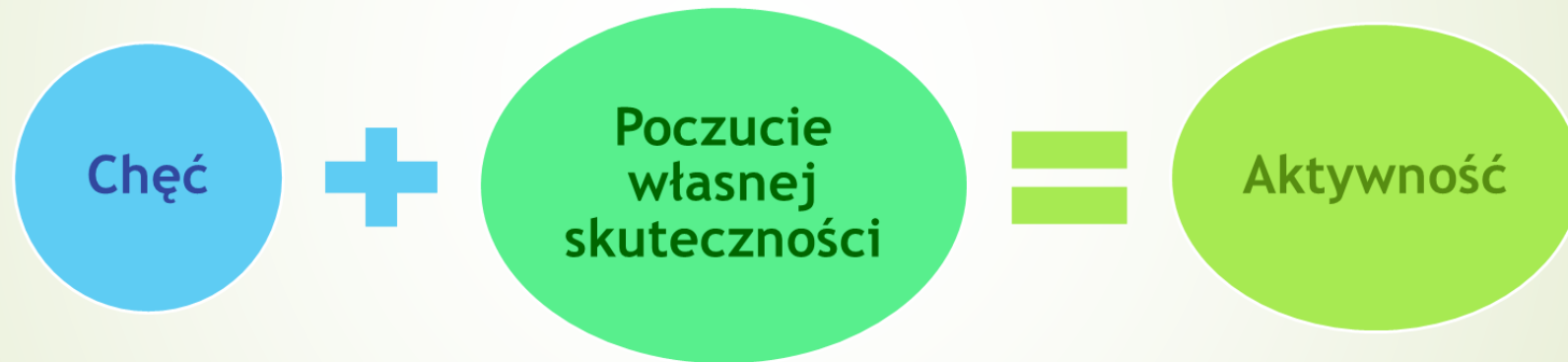
**Zmienię się, jeżeli będę chciał/a
i będę wierzył/a, że może mi się udać.**

Zwalczanie oporu: Wzmacnianie poczucia skuteczności

- Mówić o dobrych stronach osoby.
- Dostrzegać pozytywne zmiany.
- Doceniać niewielkie sukcesy.
- Jeśli to możliwe, stwarzać okoliczności w których Klient może odnieść sukces.
- Stawiać przed Klientem zadania możliwe do wykonania.

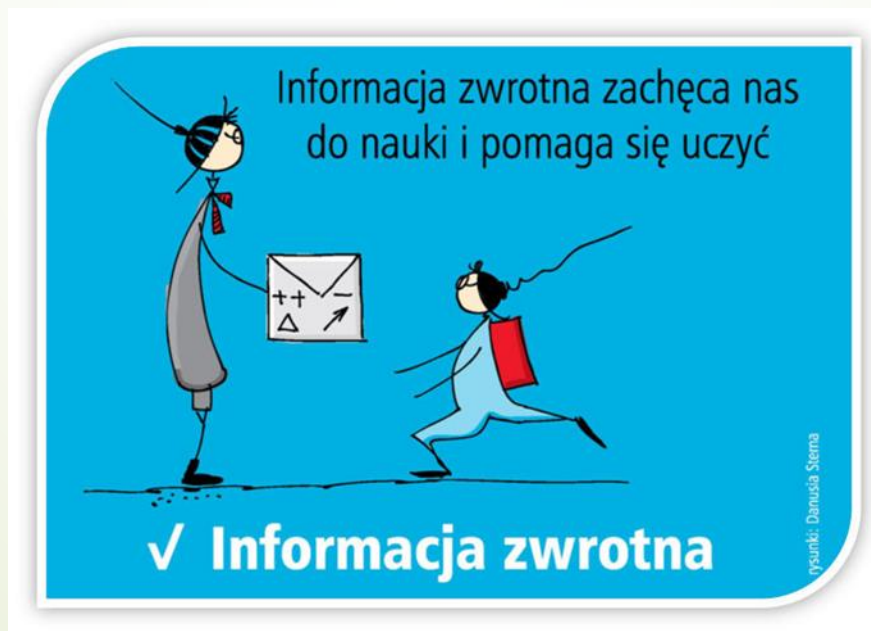
Metody kształtowania zachowań. Kiedy podejmuję aktywność?

Podejmę aktywność, jeżeli będę chciał/a i będę wierzył/a, że może mi się udać.

Znaczenie komunikacji w procesie rozwoju zespołu i udzielanie informacji zwrotnych

- ❑ Najważniejszym czynnikiem motywującym do pracy jest informacja zwrotna o jej postępach

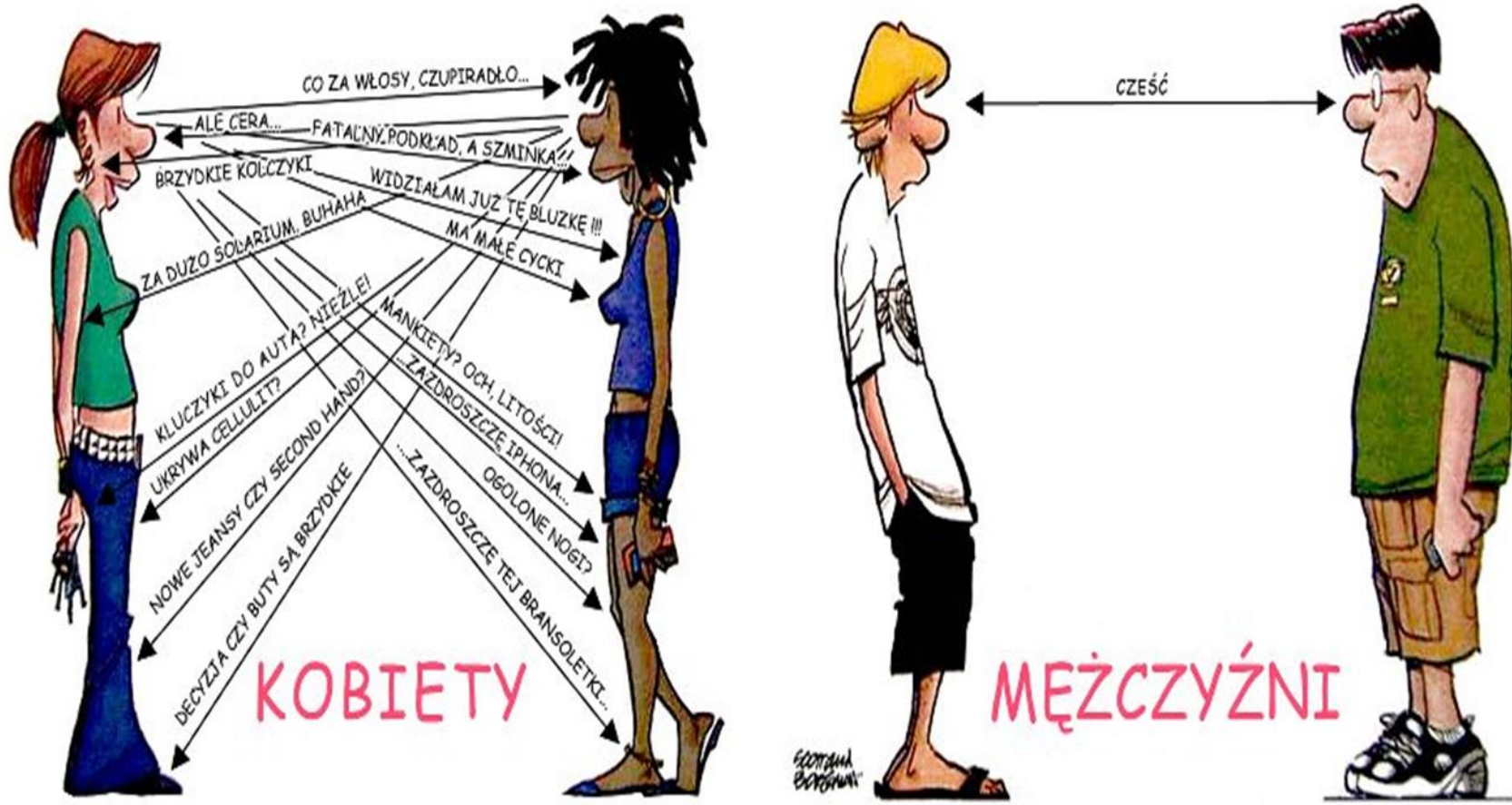
KOMUNIKACJA

Mów tak, by być
zrozumianym

KOMUNIKACJA NIEWERBALNA

Zapraszam na ...

- ▶ Jak motywować pracowników

https://www.youtube.com/watch?v=KV73P1i_NaE

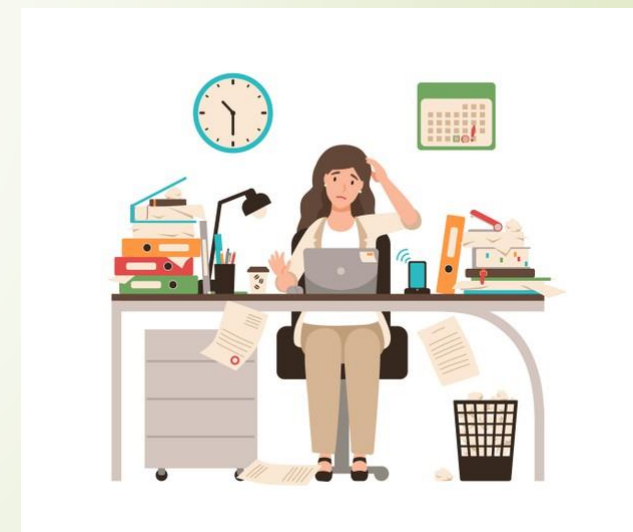
Potrzeby uznania

- ▶ Potrzeby uznania są potrzebami samoakceptacji i doznawania szacunku ze strony innych osób.
- ▶ Do tej grupy zaliczamy potrzeby: dominacji, uznania, prestiżu, zyskiwania znaczącej pozycji społecznej itp.

Siła napędowa jako inspiracja w pracy

Dzień Doceniania Pracowników, który co roku przypada na pierwszy piątek marca, znajduje się w kalendarzu świąt nietypowych.

Doceniony pracownik to siła napędowa

- ▶ dla 99 proc. pracowników ważne jest zauważenie i pochwalenie włożonego wysiłku
- ▶ pozytywna informacja zwrotna jest sygnałem, że pracownik podąża w dobrym kierunku i jest na odpowiedniej drodze do osiągnięcia celu
- ▶ pochwały wywołują pozytywny nastrój oraz obniżają rywalizację w zespole
- ▶ pochwały pomagają one utrzymać zaangażowanie w sytuacjach kryzysowych
- ▶ chwaliąc pracodawca wzmacnia poczucie wartości pracownika, jego kompetencji i sprawności
- ▶ pochwały tworzą więź w zespole
- ▶ codzienne docenianie pracownika za dobrze wykonaną pracę jest równie istotne jak opieka medyczna

<https://www.prawo.pl/kadry/dzien-doceniania-pracownikow,506896.html>

Metoda zarządzania przez cele

Motywowanie polega na stwarzaniu odpowiednich warunków płacy i pracy jak również nakłanianiu pracowników do realizowania zadań organizacji w których pracują.

Zatem cel motywowania to wyzwalanie u pracowników zachowań które będą zgodne z oczekiwaniami przełożonych.

Metoda zarządzania przez cele

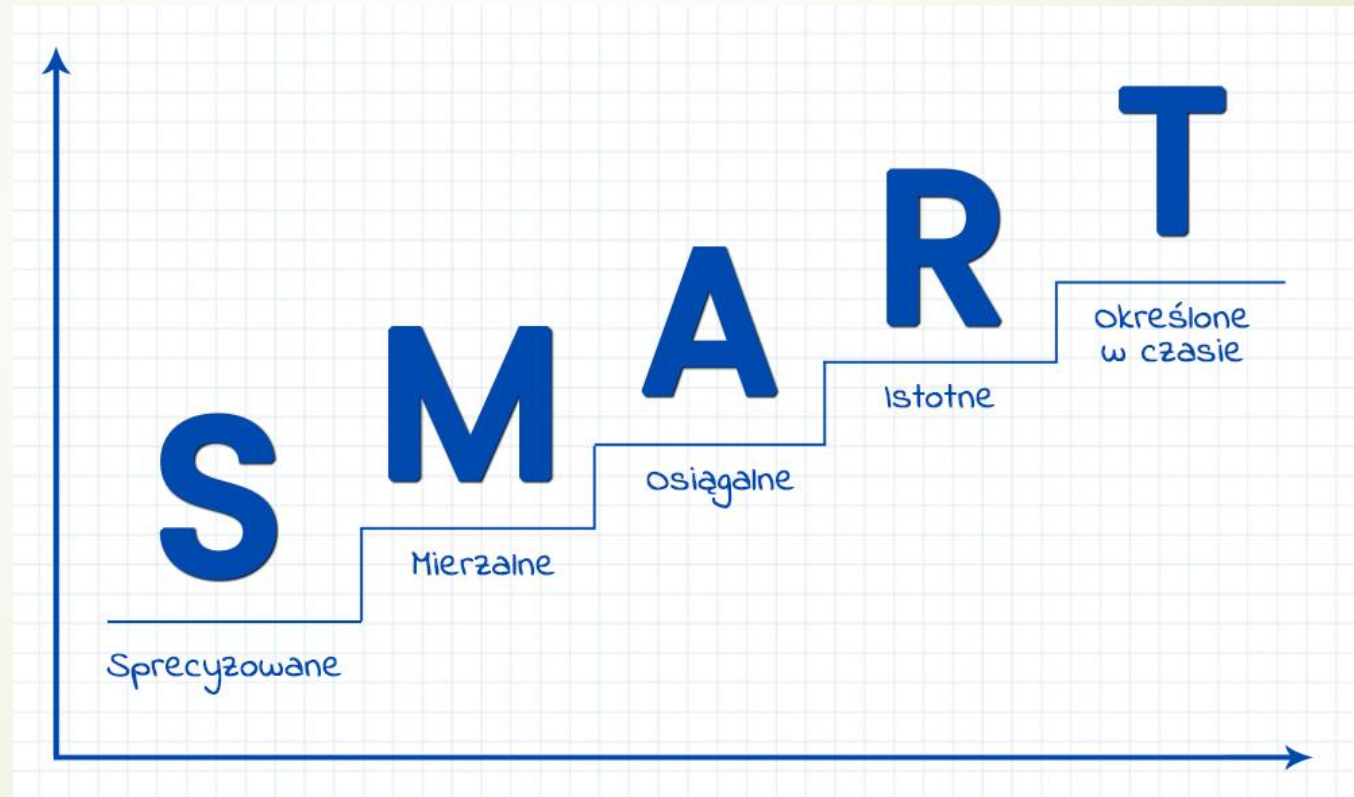
- ▶ Założenia tego modelu motywacji są bardzo proste – aby osiągnąć sukces należy jasno określić cel i skonstruować właściwą drogę do realizacji tych założeń.
- ▶ Jednak mimo, że założenia są proste, realizacja nie jest już takie łatwe, bowiem określenie właściwych przedsiębiorstwu celów to jedynie start.

- ▶ <https://socialpress.pl/2014/07/zarzadzanie-przez-cele-czyli-jak-zmotywowac-swoich-pracownikow>

Metoda zarządzania przez cele

Jak prawidłowo wdrażać ten model?

- Kiedy już wyznaczymy cele, musimy podjąć działania w celu jego osiągnięcia i stopniowe wdrażanie ich w życie firmy.
- Właśnie formułowanie założeń jest najistotniejsze – każdy przedsiębiorca powinien pamiętać tutaj o regule SMART.
- Istotne jest także, aby określanie celów odbywało się w obecności wszystkich pracowników, którzy będą brali udział w realizacji zadania, tak, aby każdy z nich mógł zdecydować czy podjął zleceniu.
- Konieczne jest, aby pracownik w pełni rozumiał do czego się zobowiązuje oraz jakie wymagania się przed nim stawia.

SMART

Metoda zarządzania przez cele

Co nam daje taki sposób motywacji?

- Działania zgodne z modelem zarządzania przez cele, pozwalają na zaangażowanie do pracy wszystkich członków firmy – zarówno z kadry kierowniczej, jak i tych z niższego szczebla.
- To z kolei umożliwia także ich integrację i poznanie.
- Konieczna jest jednak wiara w swoich pracowników i ich umiejętności oraz zaufanie do kierownictwa.
- Zarządzanie przez cele pozwala na aktywne działanie wszystkich pracowników, a także pozwala wesprzeć kierowników oraz dyrekcję w wykonywaniu powierzonych im obowiązków.
- Sprawia również, że pracownicy niższego szczebla czują się bardziej potrzebni, a dzięki temu lepiej wykonują swoje zadania.

Metoda zarządzania przez cele

O czym pamiętać?

- ▶ Podczas osiągania postawionych wcześniej celów należy pamiętać o kilku istotnych sprawach.
- ▶ Po pierwsze, należy dać pracownikom pewną swobodę w działaniu przy jednoczesnym kontrolowaniu osiąganych przez nich wyników – odpowiednie połączenie tych dwóch rzeczy sprawia, że mimo stałej kontroli kierownictwa, pracownik nie czuje skrzepowania i lepiej mu się pracuje.
- ▶ Z kolei świadomy tego, że ktoś jednak go ocenia, powierzone mu zadania wykonuje starannie.
- ▶ Taka kontrola ma jeszcze jedną zaletę – na każdym etapie pracy można szybko wykryć pewne nieprawidłowości, a następnie je skorygować.
- ▶ To pomoże uzyskać jak najlepszy efekt końcowy.

Metoda zarządzania przez cele

- Dobrze też pamiętać o tym, że przy pracy nad planowaniem zarządzania przez cele, możemy skorzystać z wielu pomocy – np. narzędzia Motiveo.pl, który pomoże managerom określić kluczowe czynniki konieczne do osiągnięcia sukcesu.
- To profesjonalne narzędzie, które pozwoli zwiększyć sprzedaż i stworzyć odpowiedni system motywacyjny dla pracowników.
- System ten pozwoli użytkownikom – zarówno przełożonym, jak i pracownikom – na opracowanie optymalnego i dostosowanego do specyfiki branży modelu motywacyjnego oraz śledzenie postępu zaimplementowanych działań.

Metoda zarządzania przez cele

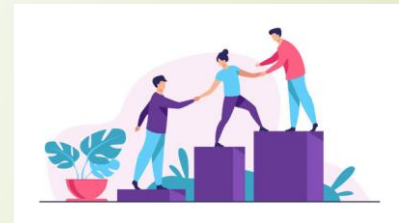
- Model zarządzania przez cele, tak jak każdy inny model motywacyjny ma swoje zalety oraz wady – jedną z nich jest to, że nie nadaj się dla każdego przedsiębiorstwa.
- Aby odpowiednio prowadzić działania motywacyjne zgodne z tym modelem, konieczne jest poświęcenie czasu oraz prawidłowe wyszkolenie kierownictwa.
- Warto jednak też pamiętać o plusach, jakimi są np. zwiększenie sprzedaży, lepsze samopoczucie pracowników, którzy czują się doceniani czy udoskonalenie komunikacji między pracownikami.
- Z kolei wszystkie te rzeczy przekładają się na efektywność zespołu i osiągnięcie sukcesów przez firmę.

Czynniki podnoszące motywację

- Najistotniejsze działania jakie może podjąć pracodawca by wykorzystać pozafinansowe możliwości motywowania swoich pracowników to:
  - objęcie działaniami motywacyjnymi nie tylko wybranej grupy pracowników, która obecnie wydaje się być najważniejsza dla firmy, ale wszystkich, którzy na ten sukces pracują,
  - stworzenie pracownikom możliwości rozwoju zawodowego takiego, który zaspakajałby ich ambicje oraz odpowiednie kształtowanie ścieżek kariery,
  - budowanie odpowiednich programów szkoleniowych, uwzględniających indywidualne możliwości i potencjał rozwojowy pracownika,

Sikora J., Motywowanie pracowników, Wyd. OWOPO, Bydgoszcz 2000

- harmonizacja celów firmy z celami pracownika,
- dbanie o sprawną komunikację w przedsiębiorstwie i dostarczanie pracownikowi informacji o wynikach jego pracy,
- utrzymywanie przyjaznej atmosfery w miejscu pracy,
- ograniczanie sytuacji stresowych i dbanie o dobre kontakty interpersonalne między pracownikami a przełożonymi a także w zespole,
- zapewnianie bezpiecznych i sprzyjających kreatywności warunków pracy.

Czynniki obniżające motywację

- Niejasny podział obowiązków. ...
- Za mało lub zbyt dużo pracy. ...
- Nadmierna koncentracja na błędach. ...
- Nieprzyjazna atmosfera pracy. ...
- Nierówne traktowanie pracowników. ...
- Brak możliwości rozwoju. ...
- Brak poczucia sensu.

Rozmowa z osobą niezmotywowaną

- Nie oceniaj
- Nie krytykuj
- Nie lekceważ

- Zachęcaj do zmiany
- Zachęcaj do wyjścia ze strefy komfortu
- Wskazuj kierunki rozwoju
- Towarzysz w rozwoju

Komunikacja z osobą niezmotywowaną

Komunikację z osobą niezmotywowaną mogą usprawnić techniki:

- ▶ wypowiedzi otwierające
- ▶ utrzymywanie kontaktu wzrokowego
- ▶ udzielanie zachęt
- ▶ klaryfikacja
- ▶ parafrazowanie
- ▶ odzwierciedlanie uczuć
- ▶ odzwierciedlanie zachowań niewerbalnych
- ▶ dowartościowywanie
- ▶ redukcja szumów zewnętrznych
- ▶ podsumowanie

Czynniki wpływające pozytywnie na skuteczność komunikowania

- pozwolenie innym na przedstawienie i wyjaśnienie ich stanowiska,
- „czynne” zainteresowanie wypowiedziami rozmówcy,
- okazywanie tego zainteresowania poprzez pytanie, gesty, potakiwanie,
- chęć zrozumienia punktu widzenia drugiej osoby,
- **nie przerywanie wypowiedzi rozmówcy,**
- nie dokonywanie przedwczesnych podsumowań, nie wyciąganie pochopnych wniosków,
- bieżące sprawdzenie zrozumienia tego co mówi rozmówca (np.zadając pytania).

Otwartość interpersonalna

Budowanie otwartości interpersonalnej

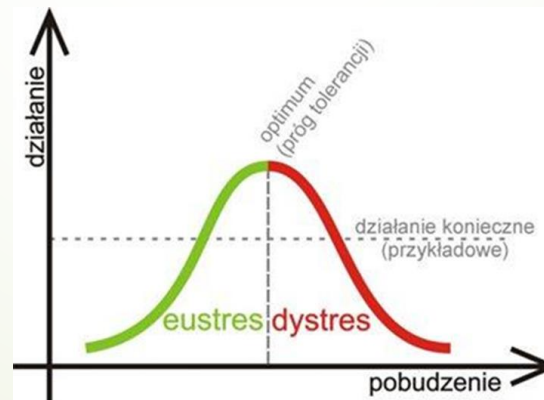
Stres?

- to nieodłącznym elementem życia - doświadcza każdego człowieka
- nikt nie jest na niego w pełni uodporniony
- wyzwala się, gdy umysł i ciało reagują na jakąś realną lub wyobrażoną sytuację
- bywa, że jest czymś korzystnym, a nawet pożądanym
- jeżeli utrzymuje się przez długi czas, może wyczerpać organizm, doprowadzając do jego niewłaściwego funkcjonowania lub choroby

Stresu nie da się zupełnie wyeliminować z naszego życia

- **stres negatywny (dystres)** – powoduje bezradność, frustrację, rozczarowanie
  - ma niekorzystny wpływ na zdrowie
- **stres pozytywny (eustres)** – przynosi poczucie osiągnięcia czegoś, satysfakcji, spełnienia, sensu
  - sprawia, że osoba czuje się zdrowa i zrównoważona

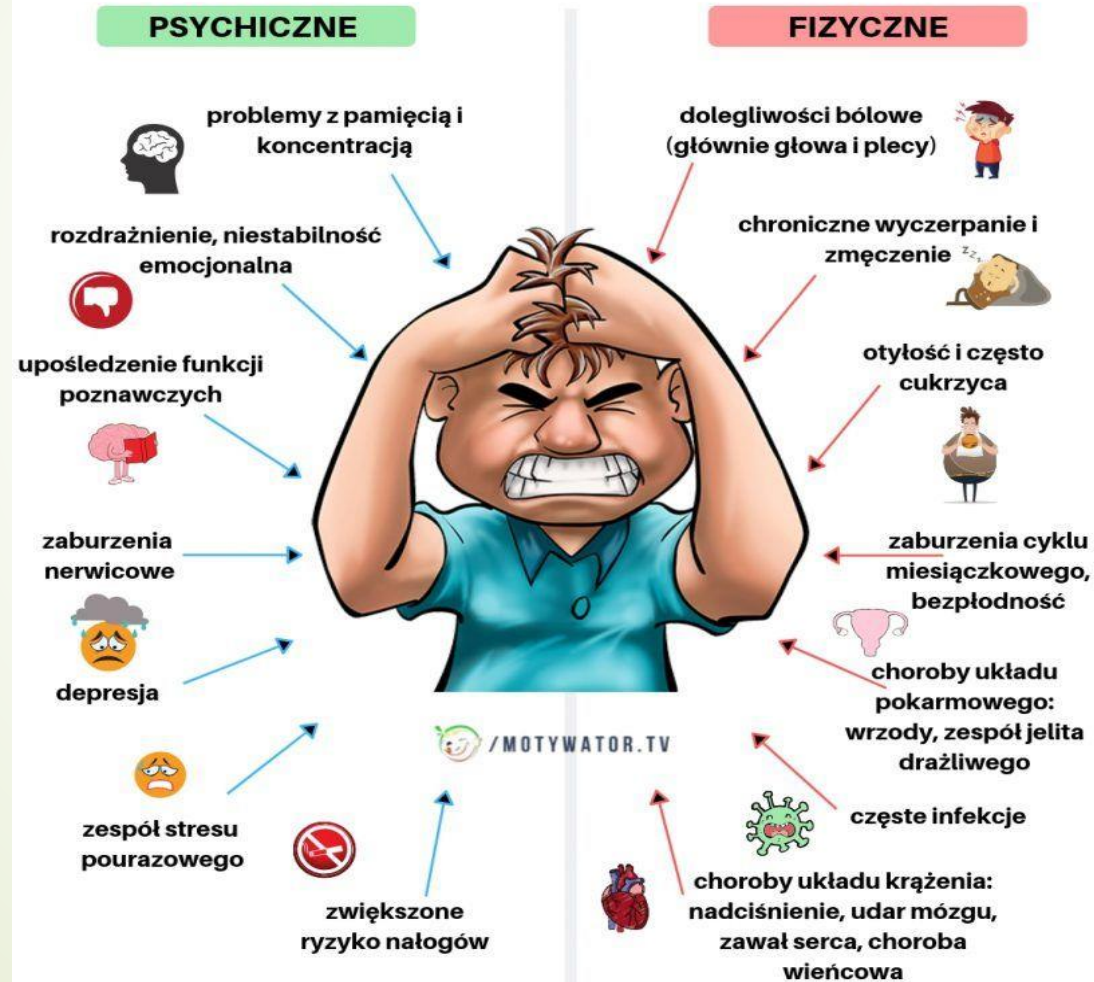

Symptomy stresu

- ▶ **strefa fizyczna**: zmniejszona odporność, bóle głowy, żołądka, podwyższone ciśnienie, zła dieta, używanie większej ilości kofeiny i używek, bezsenność, wyczerpanie, długotrwałe poczucie zmęczenia
- ▶ **strefa emocjonalna**: zmienność nastrojów, ogólne przygnębienie, brak wiary w zmianę sytuacji, poczucie bezradności
- ▶ **strefa behawioralna**: absencja w pracy, częste konflikty, obojętność wobec innych osób, złe zarządzanie czasem, wzrost wypadków w pracy, narzekanie, brak kreatywności, utrata cieszenia się drobnymi przyjemnościami
- ▶ **strefa postaw**: przeświadczenia o własnej niekompetencji lub doskonałości (aż do urojeń wielkościowych), nieufność wobec współpracowników i przełożonych, duży krytycyzm, pesymizm, szufladkowanie, znudzenie

DO CZEGO PROWADZI PRZEWLEKŁY STRES?

SKUTKI

Fazy reakcji organizmu na stres

**FAZA MOBILIZACJI
(REAKCJA ALARMOWA)**

**FAZA ADAPTACJI (STADIUM
ODPORNOŚCI)**

**FAZA DESTRUCJI (STADIUM
WYCZERPANIA)**

Faza mobilizacji - alarmowa

- organizm reaguje na działanie stresującego czynnika
- odpowiedzią są zmiany biochemiczne
- występuje pełna mobilizacja i wykorzystanie możliwości, jakimi dysponuje człowiek
- zazwyczaj tej fazie towarzyszy szybka mobilizacja
- emocje rosną, a ich podwyższony poziom sprawia, że działanie staje się dynamiczne, a sprawność działania istotnie wzrasta
- organizm i umysł przygotowują się do ważnego wydarzenia
- wzrasta wrażliwość na bodźce, koncentracja uwagi, pamięć, szybkość dokonywania skojarzeń

Faza adaptacji – stadium odporności

- gdy sytuacja stresowa przedłuża się, organizm dąży do wytworzenia odporności na szkodliwy czynnik
- reakcje emocjonalne są adekwatne do sytuacji, ich ekspresja jest kontrolowana
- następuje koncentracja na problemie, który wystąpił
- wszystko dzieje się po to, by poradzić sobie z wyzwaniem

Faza destrukcji - wyczerpania

- gdy sytuacja trwa a emocje rosną, to na skutek zbyt intensywnego i długiego oddziaływania szkodliwego czynnika zostaje osiągnięty punkt, w którym organizm nie jest w stanie dłużej utrzymać swojej odporności
- nasze działania zaczynają stawać się destruktywne
- zaczynamy szkodzić sami sobie
- decyzje stają się impulsywne i nieracjonalne
- tracimy zdolność do samokontroli, a czasem do działania
- przedłużający się taki stan powoduje wyczerpanie organizmu, czego konsekwencją mogą być choroby, a nawet śmierć

Zapraszam na ...

► Polubić stres?

<https://www.youtube.com/watch?v=RcGyVTAoXEU>

Co determinuje reakcję stresową

- obniżona efektywność

- obniżenie poziomu dobrego samopoczucia

- choroby

Stresor

on powoduje powstanie w nas stresu

obniżenie naszej efektywności
obniżenie poziomu samopoczucia
choroby

STRES

CZY MUSI TAK BYĆ?

Ten proces zależy również od psychologicznych moderatorów
oraz strategii radzenia sobie ze stresem.

Nie bez znaczenia jest również styl życia.

Odporność na stres

Cecha indywidualna czy wyuczona?

- ▶ Konstruktynego reagowania na stres można się nauczyć a w kształtowaniu się stylu radzenia sobie ze stresem znaczącą rolę odgrywają:
  - ▶ doświadczenia
  - ▶ sposób interpretowania tych doświadczeń
  - ▶ wrodzone cechy indywidualne
  - ▶ uważność

Zapraszam na ...

- ▶ Jak radzić sobie ze stresem

<https://www.youtube.com/watch?v=NCUpnv7ZZvQ>

Stres a wypalenie zawodowe

- ▶ Szczególnie narażone na długotrwały stres są zawody związane z koniecznością utrzymywania bliskich i intensywnych kontaktów z innymi ludźmi, wymagające długotrwałego, emocjonalnego zaangażowania.
- ▶ Wypalenie zawodowe dotyczy zatem zawodów określanych mianem społecznych, usługowych, w obrębie których znajdują się takie grupy zawodowe jak: lekarze i pielęgniarki, psychologowie i psychiatry, pracownicy opieki społecznej, nauczyciele, doradcy zawodowi w urzędach, kuratorzy sądowi i personel więzienny.....

STRES ZAWODOWY

Państwowa Inspekcja Pracy:

stres w miejscu pracy występuje wtedy, kiedy osoby pracujące odczuwają dyskomfort psychiczny dotyczący warunków lub wymagań pracy, w sytuacji, w której w konkretnym momencie warunki i wymagania przekraczają ich możliwości.

Stres jest właściwością osobniczą i niewymierną, nie zawsze negatywnie wpływającą na pracownika.

To czy stres będzie miał charakter pozytywny czy negatywny zależy będzie m.in. od:

- wymagań stawianych pracownikowi,
- fizycznych, emocjonalnych i intelektualnych możliwości,
- wsparcia udzielanego ze strony przełożonych oraz współpracowników

Skąd bierze się stres w miejscu pracy?

Czynniki fizyczne:
hałas, złe oświetlenie,
niewłaściwa temperatura

Czynniki organizacyjne:
system zmianowy, przeciążenie
zadaniami, brak jasności
zakresu obowiązków

Czynniki związane
z funkcjonowaniem miejsca
pracy:
brak materiałów niezbędnych do
pracy, niejasne kryteria
nagradzania, brak możliwości
wyrażenia opinii i decydowania
o swojej pracy

Czynniki związane ze
stanowiskiem:
brak wiedzy i szkoleń,
odpowiedzialność za inne osoby

Czynniki związane
z relacjami w pracy:
brak współpracy i wsparcia

Czynniki związane
z rozwojem i czasem wolnym:
negatywny wpływ pracy na
życie rodzinne, brak możliwości
awansu, styczność z dylematami
moralnymi

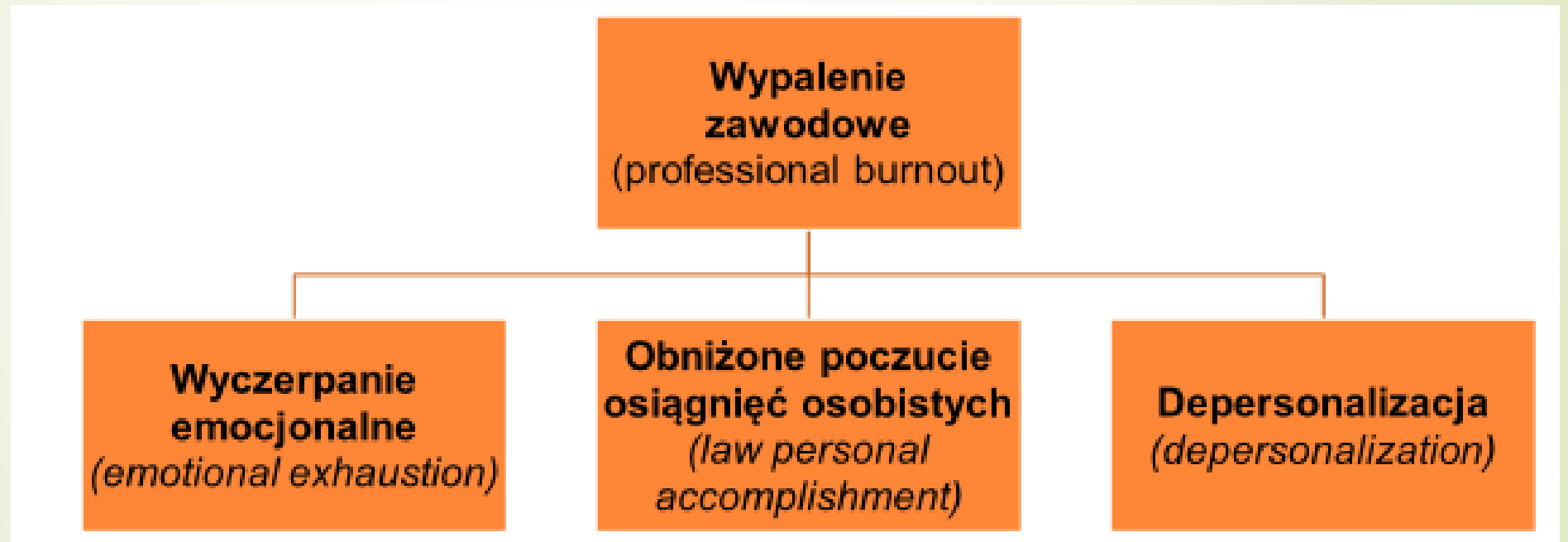
Znaczącą rolę w odczuwaniu stresu odgrywają czynniki psychologiczne (moderatory):

- ▶ umiejscowienie kontroli
  - osoby o wewnętrznym umiejscowieniu kontroli są przekonane, że jeśli podejmą się określonego działania, to prawdopodobnie osiągną swój cel, odniosą sukces
  - osoby o zewnętrznym umiejscowieniu kontroli sądzą, iż związek pomiędzy ich wysiłkami, a uzyskanymi wynikami nie jest od nich zależny i trudno go przewidzieć
- ▶ twardość psychiczna – postawa odporności na stres oparta na poczuciu wyzwania (przyjmowania zmiany z zadowoleniem, jako szansy, nowych możliwości sprawdzenia siebie, rozwoju) oraz zaangażowaniu i kontroli (poczucie kierowania działaniami, kontrolowania sytuacji)
- ▶ optymizm – postawa, dzięki której możliwa jest interpretacja stresorów, jako pochodzących z zewnątrz, przemijających i mających określone skutki
- ▶ odporność – zdolność przystosowania się, osiągnięcia dobrostanu i radzenia sobie ze stresem pomimo poważnych zagrożeń

Karoshi

Aspekty wypalenia zawodowego

Wyczerpanie emocjonalne

- Obniżone zainteresowanie sprawami zawodowymi, niechęć do pracy aż do braku efektywności wykonywanej pracy
- Obniżona aktywność, mała chęć działania
- Pesymizm
- Drażliwość
- Stałe napięcie psychofizyczne
- Zmiany somatyczne o charakterze chronicznym: bóle głowy, bezsenność, częste przeziębienia, problemy gastryczne

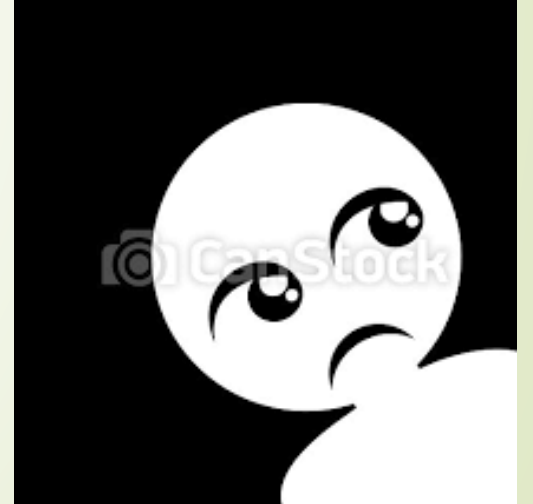
Obniżone zadowolenie z osiągnięć zawodowych

- Spadek poczucia własnej kompetencji i sukcesów w pracy
- Poczucie niezrozumienia ze strony przełożonych
- Stopniowa niemożność rozwiązywania problemów zawodowych oraz przystosowania się do trudnych warunków pojawiających się w pracy, niemożność niesienia pomocy
- Poczucie bezsensu, postawa rezygnacji

Depersonalizacja

- Obojętność i dystansowanie się wobec problemów pacjentów, uczniów, podopiecznych
- Negatywne, cyniczne reagowanie na ludzi aż do postawy apersonalnej, dehumanizacji (upokarzanie, etykietowanie podopiecznych)
- Skrócenie czasu i sformalizowanie kontaktów
- Obwinianie pacjentów za niepowodzenia w pracy
- Utrata ideałów związanych z pracą
- Może być formą obrony

WYPALENIE ZAWODOWE

- ▶ stan wyczerpania cielesnego, duchowego lub uczuciowego
- ▶ zaczyna się bardzo powoli i niezauważalnie,
- ▶ ujawnia się nagle i z dużą siłą
- ▶ objawy mają ogromny wpływ na życie zawodowe, czas wolny od pracy, relacje ze znajomymi, związki partnerskie i funkcjonowanie jednostki w rodzinie
- ▶ często towarzyszy im awersja i myśli oraz zachowania ucieczkowe
- ▶ jest rezultatem długotrwałego lub powtarzającego się obciążenia w wyniku długoletniej intensywnej pracy
- ▶ **wypalenie aktywne** - wywołane jest przez wydarzenia i czynniki zewnętrzne, do których zaliczyć można warunki pracy
- ▶ **wypalenie bierne**, jest niczym innym jak wewnętrznymi reakcjami organizmu na wyżej wymienione przyczyny

12 symptomów, które świadczą o tym, że jesteśmy zagrożeni wypaleniem zawodowym:

- Nie potrafisz się skoncentrować.
- Masz ciągle za dużo pracy.
- Poczucie winy.
- Wyczerpanie psychiczne i fizyczne.
- Masz huśtawki nastroju.
- Izolujesz się.
- Jesteś cyniczny.
- Często idziesz na zwolnienie lekarskie.
- Częściej chorujesz.
- Źle sypiasz.
- Nadużywasz alkoholu.
- Zero życia prywatnego

Co wypala?

- Intensywny kontakt z ludźmi; działanie na rzecz innych. Pomaganie po prostu męczy!!!
- Przewlekły stres (istnieją problemy, na które nie ma rady, są negatywne emocje, które przytłaczają: silny lęk, smutek, gniew). Nieludzki jest brak uczuć, ale zbyt intensywne odczuwanie jest wypalające.
- Brak wsparcia instytucjonalnego. Tak naprawdę wypalające jest działanie w pojedynkę – choć może budzić podziw, koszty są ogromne
- To zawód zaufania społecznego...
- Wysoka odpowiedzialność zawodowa połączona z niską płacą

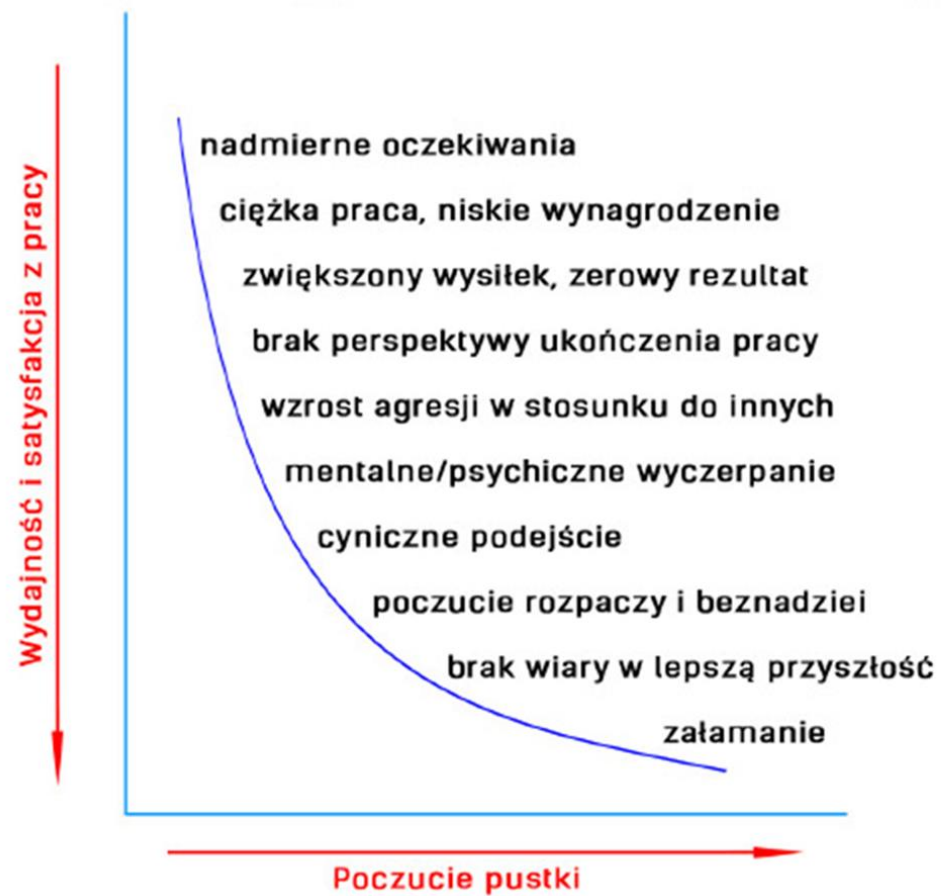

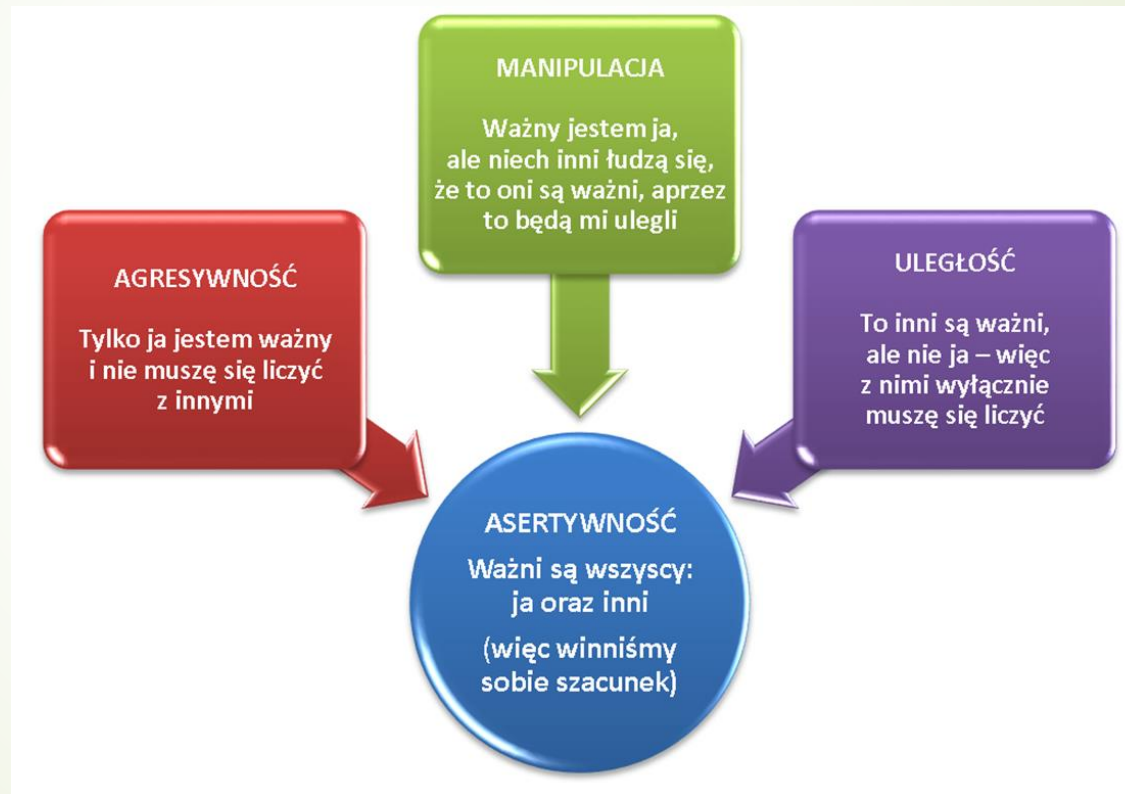
Myślenie sprzyjające wypaleniu

- „Moja praca jest moim życiem”
- „Muszę być wszystkowiedzący i nieomylny”
- „Sprawy muszą się toczyć tak, jak ja chcę”
- „Muszę być całkowicie kompetentny, świetnie się na wszystkim znać i być w stanie pomóc każdemu”
- „Aby wykonać swoją pracę i utrzymać poczucie własnej wartości, muszę być lubiany i akceptowany przez wszystkich, z którymi pracuję”
- „Inni ludzie są uparci i trudni we współpracy, nie rozumieją prawdziwej wartości mojej pracy; powinni być bardziej wspierający”
- Każda negatywna informacja zwrotna oznacza, że w tym, co robię, jest coś nie w porządku”

Krzywa wypalenia zawodowego

Postawy

→ POSTAWA AGRESYWNA

PRZYCZYNY

- obawa, że nie dostaniemy tego co chcemy
- brak wiary w siebie
- brak reakcji we wcześniejszym działaniu
- przymus wyładowania złości
- brak samokontroli
- poczucie wyższości
- chęć zwrócenia na siebie uwagi
- potrzeba manipulacji ludźmi

SKUTKI

- silne konflikty z otoczeniem
- utrata sympatii, a nawet szacunku otoczenia
- brak szacunku do siebie
- ośmieszanie się
- kłopoty ze zdrowiem
- stres
- przemoc fizyczna

POSTAWA BIERNA

PRZYCZYNY

- lęk wobec reakcji innych ludzi
- obawa utraty sympatii i aprobaty
- chęć ominięcia konfliktów
- poczucie niższości
- posłuszeństwo jako zasada postępowania
- czasem ukryta chęć manipulacji (kreowanie się na ofiarę)

SKUTKI

- utrata szacunku otoczenia
- lekceważenie
- poczucie krzywdy, frustracja
- wzrastająca niemoc, złość
- utrata poczucia własnej wartości
- wykorzystywanie przez innych
- eskalacja = wybuch agresji

→ POSTAWA ASERTYWNA

PRZYCZYNY

- chęć kontrolowania własnego życia
- unikanie kłamstwa, otwartość, uczciwość
- niechęć do ranienia ludzi
- szacunek wobec siebie i innych
- wiara w siebie, wzrost poczucia wartości
- chęć realizacji własnych celów życiowych

SKUTKI

- etykieta osoby pewnej siebie, przebojowej
- możliwy brak sympatii za wyrażanie swojego zdania
- wzrost skuteczności działań
- szacunek do siebie i otoczenia
- zmiany w relacjach z ludźmi
- pozostawanie w zgodzie ze sobą

Asertywność

- ▶ zachowanie asertywne to umiejętność, dzięki której ludzie otwarcie wyrażają swoje myśli, preferencje, uczucia, przekonania, poglądy, wartości, bez odczuwania wewnętrznego dyskomfortu i nie lekceważąc rozmówców
- ▶ w sytuacjach konfliktowych, umiejętności asertywne pozwalają osiągnąć kompromis, bez poświęcania własnej godności i rezygnacji z uznanych wartości
- ▶ ludzie asertywni potrafią powiedzieć „nie”, bez wyrzutów sumienia, złości czy lęku
- ▶ być asertywnym – domagać się swoich lub czyichś praw lub występować w ich obronie, nie ograniczając przy tym praw kogoś innego

Asertywny?

Co to znaczy asertywny? Kto to taki?

To Ktoś wyrażający swoje poglądy w jasny i otwarty sposób i dbający o jak najlepsze zaspokojenie swoich potrzeb, ale przy tym szanujący zdanie i potrzeby innych ludzi; domagający się respektowania swoich praw, ale nie kosztem innych.

Zapraszam na ...

- Sztuka mówienia NIE

<https://www.youtube.com/watch?v=RcGyVTAoXEU>

**Asertywność - trudna
sztuka mówienia NIE!**

Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu

Ryzyku wypalenia można przeciwdziałać stosując:

- **podejście pozytywne** - wzmacniające zasoby - polega na wyposażeniu reprezentantów zawodów narażonych na wypalenie oraz adeptów przygotowujących się do tych zawodów w ogólne kompetencje radzenia sobie ze stresem - takie przygotowanie zawodowe, w którym uwzględnia się umiejętności społeczne, kompetencje komunikowania się i właściwego wykorzystywania potencjałów empatii i zaangażowania. Istotne jest także zwrócenie uwagi na rozwój pozytywnych ocen doświadczeń życiowych i możliwości kontroli sytuacji zawodowych
- **podejście negatywne** - minimalizujące **czynniki ryzyka** - nastawione na obniżenie i eliminowanie uciążliwości zawodowych, zwłaszcza pochodzenia makrospołecznego (niskie zarobki, niski status społeczny, braki materialne i organizacyjne), właściwy wypoczynek i odnowę psychofizyczną oraz kreatywne spędzanie wolnego czasu i pielęgnowanie zainteresowań pozazawodowych (hobby)

Test „na wypalenie zawodowe”

Przeanalizuj starannie dziesięć ostatnich miesięcy.

Czy zauważyłeś jakieś zmiany u siebie lub w swoim otoczeniu?

Traktuj wybraną liczbę jako stopień zmian, jakie zaobserwowałeś.

Podsumuj i sprawdź wynik.

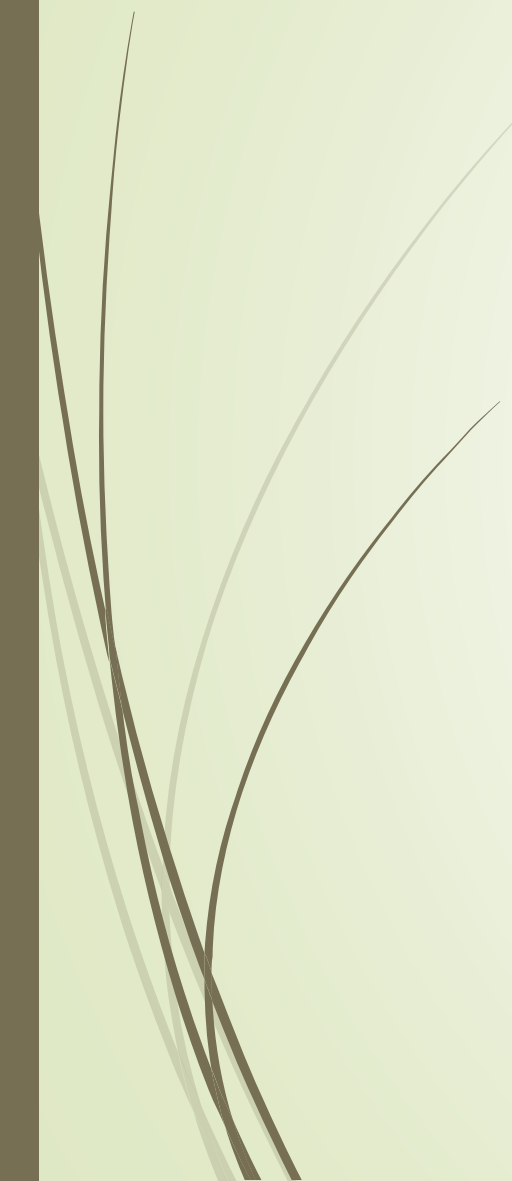

Zdecydowanie NIE - 1;

Raczej NIE - 2;

Czasami - 3;

Raczej TAK - 4;

Zdecydowanie TAK - 5

Łatwiej się męczysz? Jesteś wyczerpany, bez energii?	
Irytują cię ci, którzy mówią: "Nie wyglądasz najlepiej od jakiegoś czasu"?	
Pracujesz coraz więcej, ale twoja wydajność/sprawność stale maleje?	
Obserwujesz u siebie więcej cynizmu i czujesz się pozbawiony złudzeń?	
Odczuwasz często melancholię/przygnębienie, którego nie potrafisz wyjaśnić?	
Zapominasz czasem o spotkaniach, rachunkach, sprawach osobistych?	
Jesteś bardziej poirytowany i reagujesz w sposób wybuchowy wobec swojego otoczenia?	
Coraz rzadziej widzisz się z rodziną i serdecznymi przyjaciółmi?	
Jesteś zbyt zajęty, aby regularnie zajmować się np. czytaniem sprawozdań, odpowiadaniem na telefony czy wysyłaniem kartek z życzeniami?	
Cierpisz na dolegliwości fizyczne (boleści, ból głowy, uporczywy katar)?	
Czujesz się zagubiony/przeegrany, kiedy kończy się dzień pracy?	
Masz wrażenie, że opuściły cię takie nastroje jak wesołość czy radość?	
Jesteś niezdolny do zaakceptowania kawałów/dowcipów na swój temat?	
Aktywność pozazawodowa wydaje Ci się raczej szkodliwym wysiłkiem niż źródłem przyjemności?	
Odkrywasz, że nie masz nic do powiedzenia innym ludziom?	
Suma punktów	

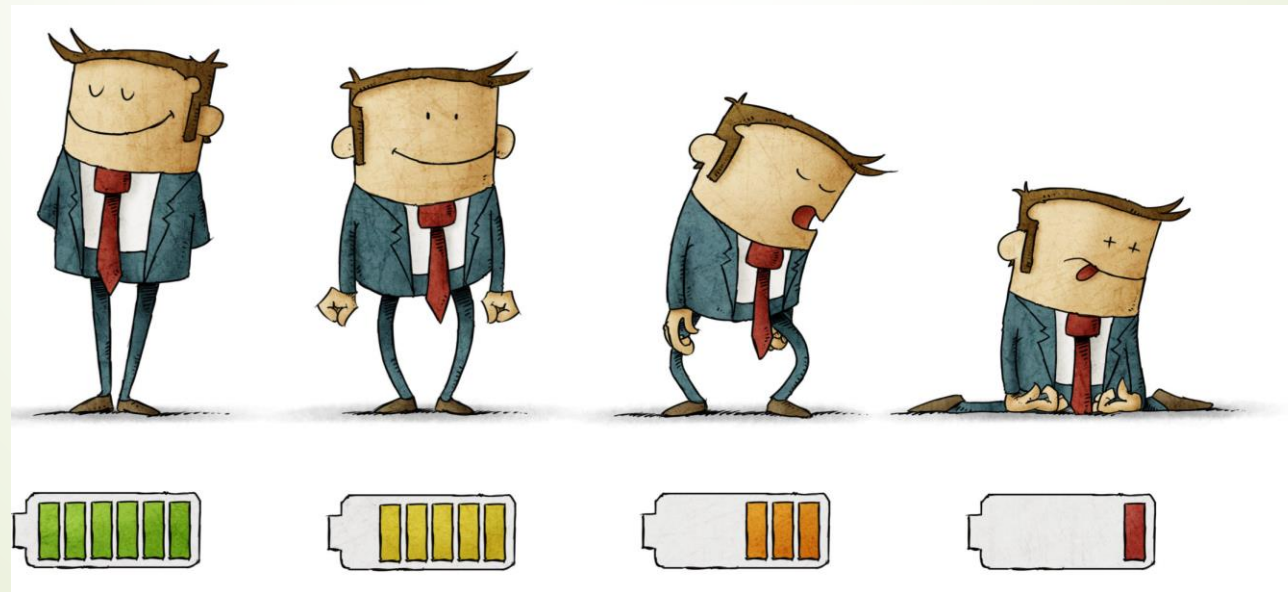
Jeśli osiągnąłeś wynik

- ▶ 0-25: Wszystko w porządku.
26-35: Powinieneś zwrócić uwagę na niektóre aspekty twojego życia.
36-50: Jesteś kandydatem do wypalenia zawodowego.
51-65: Jesteś w trakcie zawodowego wypalania się.
66: Osiągnąłeś punkt krytyczny - twoje zdrowie fizyczne i psychiczne jest zagrożone!
- ▶ Quiz został utworzony na podstawie testu H.J Freudenberger, La Brulure interne, Inedit, 1988).
- ▶ <https://ocalsiebie.pl/artykuly/wypalenie-zawodowe-test-r36/>

Zapraszam na ...

- Wypalenie zawodowe

https://www.youtube.com/watch?v=Waf9TG_m1Ck

Metody „walki” z wypaleniem zawodowym:

- przykładanie dużej wagi do powierzania pracownikom zadań adekwatnych do ich możliwości i kompetencji,
- udzielanie obiektywnej i konstruktywnej oceny odnośnie pracy zatrudnionych osób
- adekwatne wynagradzanie pracowników
- kultura organizacyjna, w której cenione są pozytywne relacje interpersonalne
- treningi z zakresu umiejętności interpersonalnych, komunikacji, rozwiązywania konfliktów oraz skutecznych sposobów radzenia sobie ze stresem.

<http://www.psychologia.net.pl/artykul.php?>

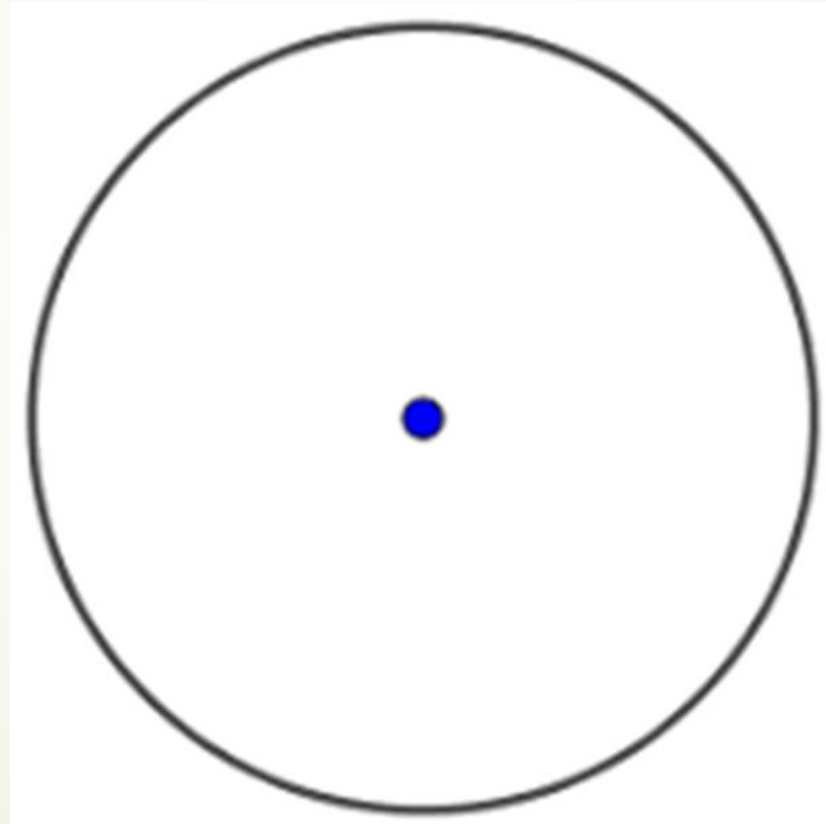

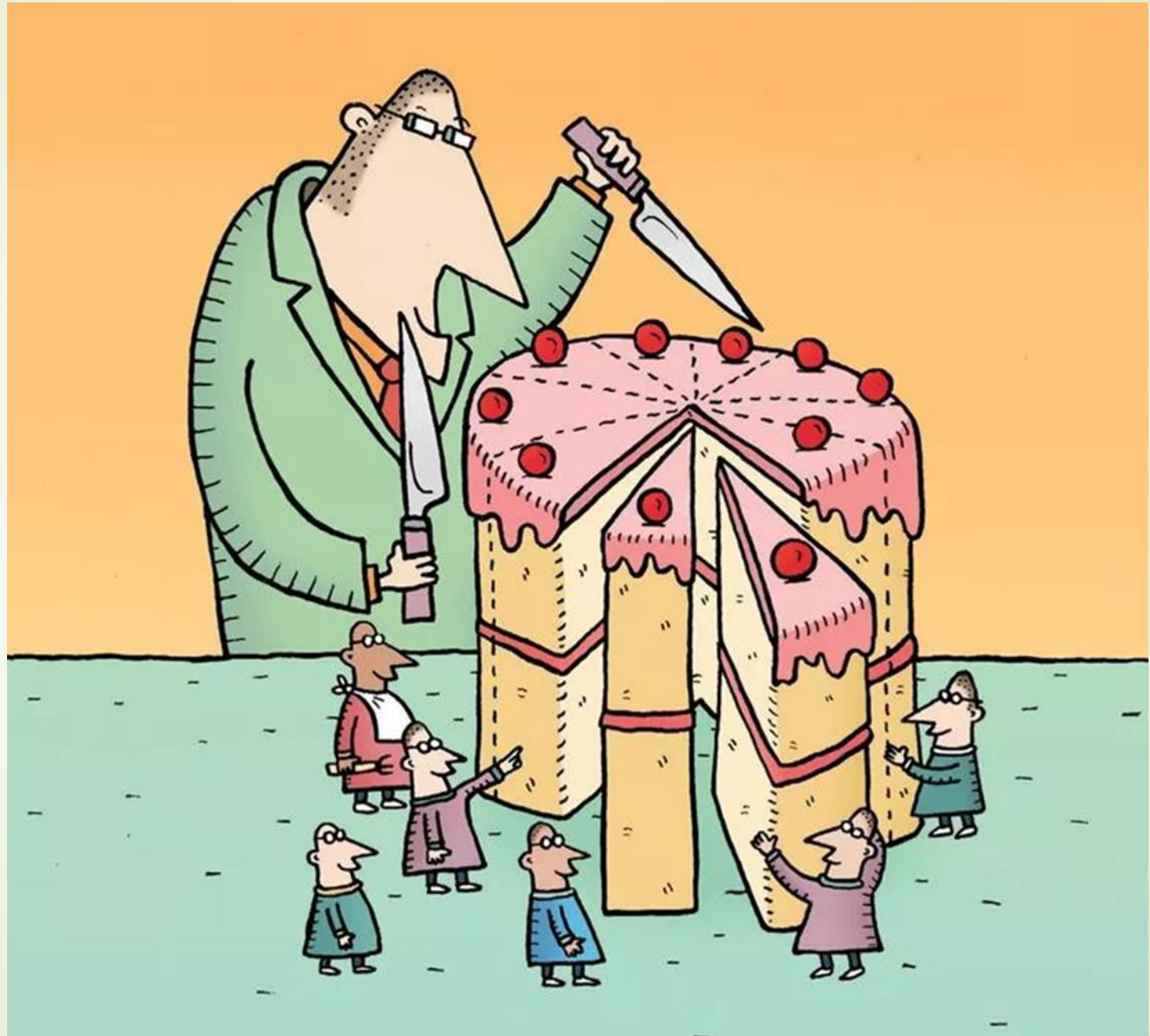
Work – life balance

- ▶ Work-life balance to stan, w którym nasze życie zawodowe i prywatne tworzą spójną całość, służą naszym celom i oczekiwaniom oraz są zgodne z naszymi zasadami i wartościami.
- ▶ Główna idea WLB to odnalezienie równowagi między pracą i karierą, a życiem rodzinnym oraz towarzyskim, rozrywką, etc..

Work life balance

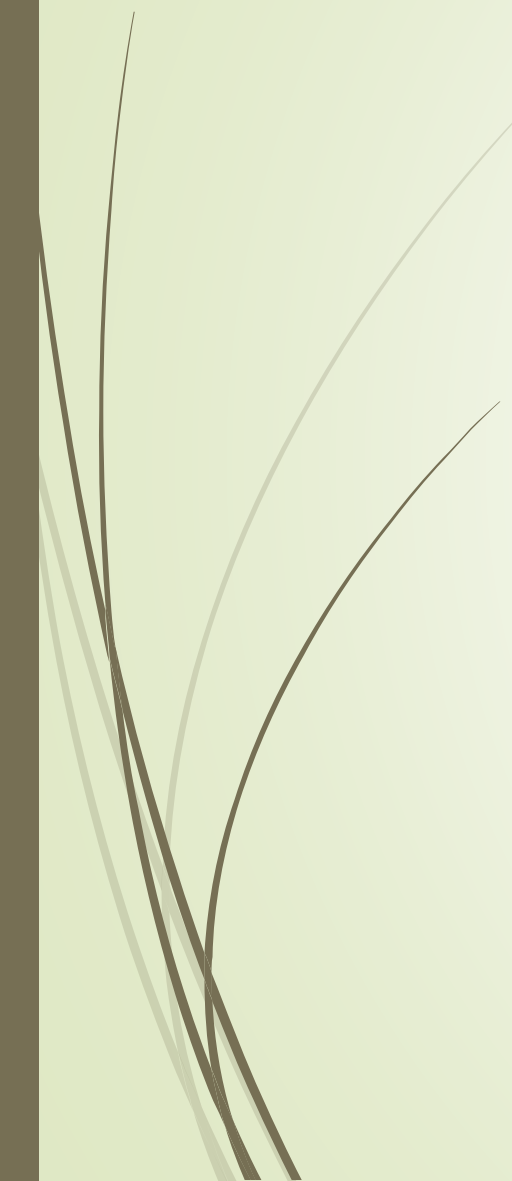
Jak poprawić Work life balance i czerpać większą satysfakcję życia?

<https://interviewme.pl/blog/work-life-balance>

- nie przesadzaj z perfekcjonizmem
- odłóż smartfona
- ćwicz i uprawiaj sport
- nie marnuj czasu, skup się na priorytetach
- pielęgnuj swoje pasje
- nie zapominaj o życiu towarzyskim
- odpoczywaj w wolne dni i na wakacjach
- przełam rutynę

Strategie radzenia sobie ze stresem

- relaksacja
  - medytacja
  - akupresura
  - dobry sen
  - dobry poranek
  - wypoczynek
  - joga dłoni
-

Techniki relaksacyjne i wizualizacja

RELAKSACJA- jest powrotem do stanu optymalnej równowagi pomiędzy napięciem, a wyciszeniem

- Relaksacja oznacza równowagę pomiędzy pobudzeniem a hamowaniem:
- rozluźnienie blokujących napięć w układzie mięśniowym
- uspokojenie i zharmonizowanie negatywnych emocji
- uwolnienie się od nadmiaru stresu powstałego na skutek napięcia psychicznego
- uspokojenie myśli i rozwinięcie zdolności świadomego posługiwania się procesami myślowymi
- stan głębokiej ciszy wewnętrznej, w której świadomość nadal jest w pełni przytomna

Techniki relaksacyjne i wizualizacja

- opanowanie uczucia lęku,
  - uzyskanie psychicznego i fizycznego odprężenia
  - nauka zapanowania nad swoim organizmem
  - umiejętność redukcji skutków stresu
-
- Jeżeli czujesz, że Twój organizm mówi Ci „STOP” w fizyczny sposób lub nie możesz pozbyć się uczucia napięcia emocjonalnego, relaksacja będzie dla Ciebie dobrą metodą by odzyskać kontrolę nad ciałem i emocjami.

Techniki relaksacyjne

to sposoby i metody świadomego uzyskiwania stanu relaksu drogą odpowiedniego treningu, który prowadzi do odczucia i uświadomienia sobie własnego ciała oraz uwolnienia się od napięć fizycznych i psychicznych.

W stanie relaksu dochodzi to zmian fizjologicznych, takich jak:

- zmniejszenie napięcia mięśni,
- zmniejszenie tempa przemiany materii,
- zmniejszenie poziomu kwasu mlekowego,
- zwolnienie i pogłębienie oddechu przez co zmniejsza się zużycie tlenu przez organizm, a serce pracuje oszczędniej,
- rozszerzenie naczyń krwionośnych
- obecność fal alfa w czynności elektrycznej mózgu.

Olbrzymią zaletą technik relaksacyjnych po ich opanowaniu jest możliwość samodzielnego ich stosowania w dowolnym miejscu i czasie.

Techniki te pomagają uzyskać przekonanie o większej możliwości panowania nad sobą.

Ćwiczenia w pozycji stojącej

- Stań w lekkim rozkroku, unieś ręce w górę, otwórz usta jak do ugryzienia dużego jabłka i ziewnij, przedłużając fazę wdechową ziewania.
- Podczas ziewania wydechu, rozluźnij się, „ugnij” lekko kolana, zwiotczej.
- Po ziewnięciu wyprostuj się, wyciągnij lekko w górę kręgosłup.

Ćwiczenia w pozycji stojącej

- ▶ Stań swobodnie w lekkim rozkroku, ręce ułóż wzdłuż tułowia.
- ▶ Wykonaj szybki, pełen wdech z równoczesnym uniesieniem ramion w bok.
- ▶ Powietrze wydychaj wolno, równomiernie opuszczając ręce do pozycji wyjściowej.

Medytacja

to zagłębianie się w myślach, rozważanie, namysł) – praktyki mające na celu samodoskonalenie, stosowane zwłaszcza w jodze oraz w religiach i duchowości Wschodu (buddyzm, taoizm, konfucjanizm, hinduizm, dżinizm), a ostatnio także przez niektóre szkoły psychoterapeutyczne. Jest jedną z metod relaksacji.

- daje okres spokoju i czas, w którym możemy dać ciału odpocząć i oczyścić umysł ze stresujących myśli
- polega na koncentrowaniu się na jednej rzeczy przez dłuższy okres czasu, zwykle 20-60 minut
- obiektem koncentracji może być oddychanie, konkretny obiekt, dźwięk lub wyobrażona scena
- esencją medytacji jest uciszyć myśli przez skupienie się na jednej rzeczy
- najlepiej gdy organizm jest rozluźniony
- ciało powinno być w pozycji, w której możemy przebywać wygodnie przez dłuższy okres czasu (20-30 minut)
- jeśli jesteśmy wystarczająco giętki: pozycja lotosu może być odpowiednia
- siedzenie w komfortowym fotelu lub leżenie na łóżku też może być efektywne

Trening autogenny Schultza

Zamysłem Schultza było stworzenie metody wolnej od ograniczeń hipnozy i religijnych uwarunkowań systemów filozoficzno-religijnych Dalekiego Wschodu.

Miała być ona zrozumiała dla wszystkich, ponadto prosta i skuteczna w zastosowaniu.

Cały trening autogenny ma pomagać kształtować:

- ▶ cechy osobowości
- ▶ wytrwałość
- ▶ chęć współpracy
- ▶ autoobserwację, umożliwiającą lepszy wgląd w samego siebie.

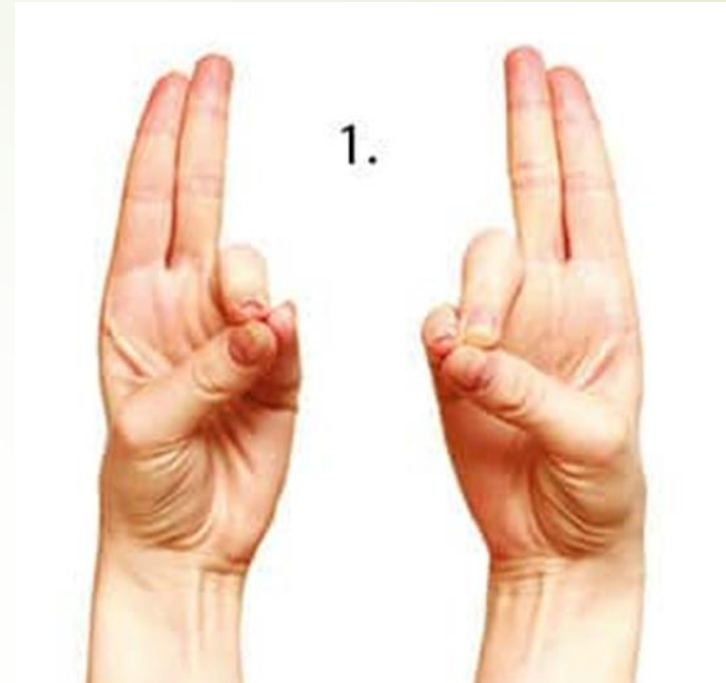
Pomocny przy przezwyciężaniu negatywnych stanów psychicznych:

- ▶ lęk, przygnębienie i niepewność.

Służy fizycznej i psychicznej regeneracji sił organizmu.

Polega na monotonnym, stosunkowo długim powtarzaniu sobie sugestii dotyczących części naszego ciała.

Joga dłoni

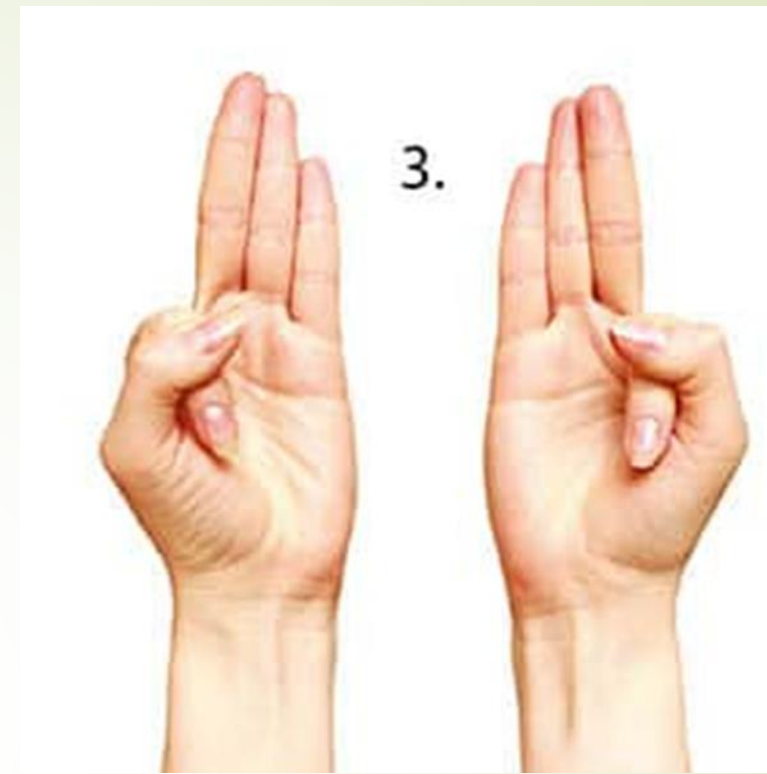

PRANA MUDRA – mudra życia

Wykonanie: złącz trzy palce: serdeczny, kciuk i mały. Wskazujący i środkowy są wyprostowane.

Działanie: zwiększa odporność, dodaje energii, poprawia samopoczucie. Uspakaja w sytuacjach stresowych. Jest też korzystna dla oczu – poprawia ostrość widzenia.

Joga dłoni

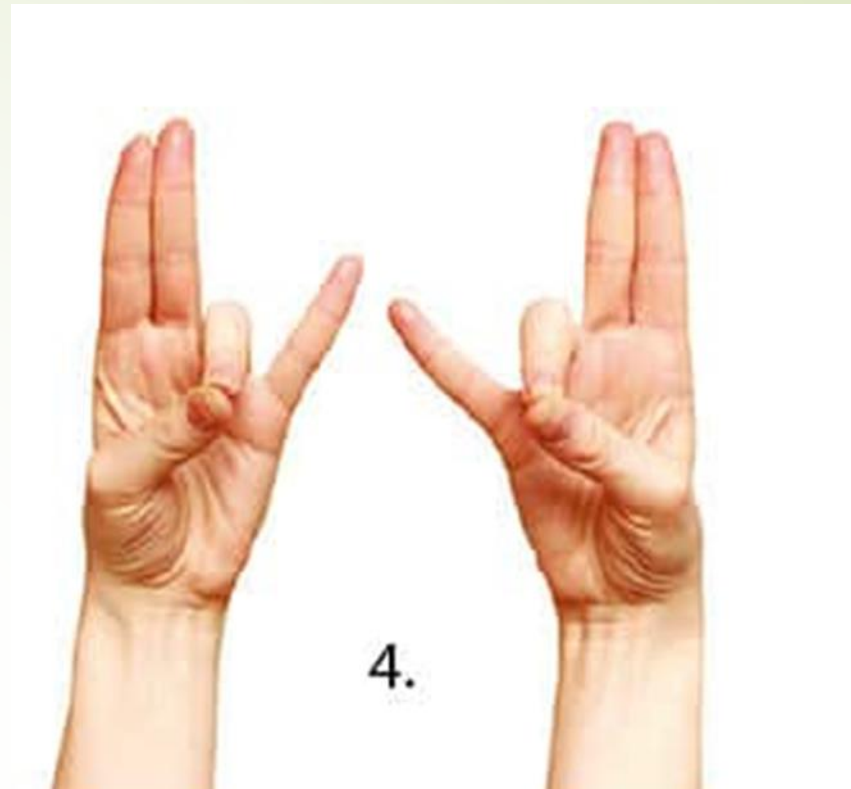

VAYU MUDRA – mudra wiatru

Wykonanie: kciukiem obejmij palec wskazujący, pozostałe palce wyprostowane, ale nie napięte.

Działanie: Blokuje „wiatr” w organizmie człowieka, czyli zewnętrzny czynnik powodujący wiele schorzeń bólowych. Idealnie nadaje się więc przy napadach migreny, bólach reumatycznych, artretycznych czy zwykłych bólach głowy. Można ją stosować profilaktycznie.

Joga dłoni

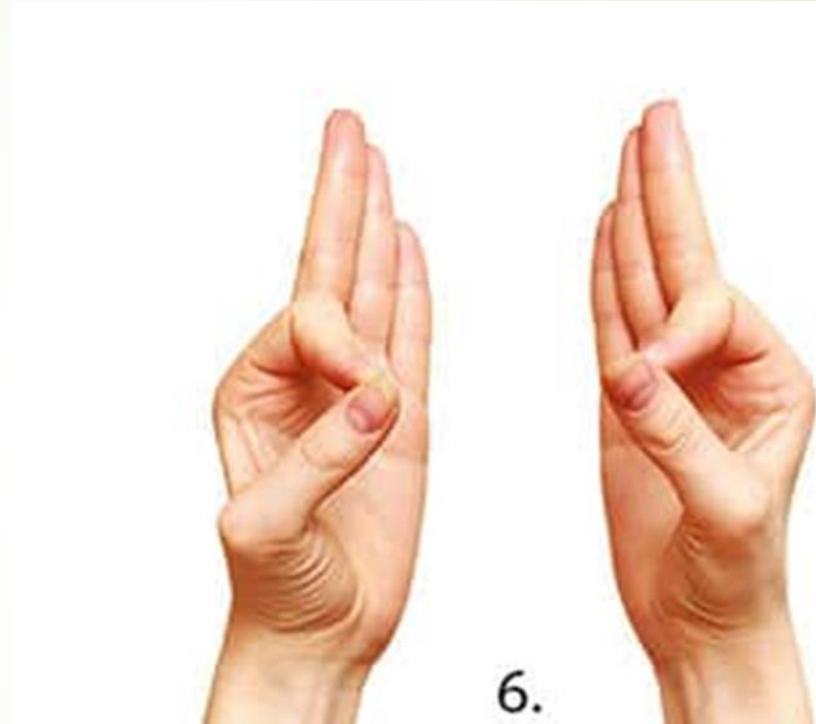
4. PRITHVI MUDRA – mudra ziemi

Wykonanie: Połącz palec serdeczny z kciukiem, a pozostałe palce wyprostuj.

Działanie: Dodaje pewności siebie, uspokaja, przywraca równowagę przy rozchwianiu emocjonalnym.

Joga dłoni

6. GYAN MUDRA – mudra wiedzy

Wykonanie: palec wskazujący zetknij z kciukiem, trzy pozostałe wyprostuj.

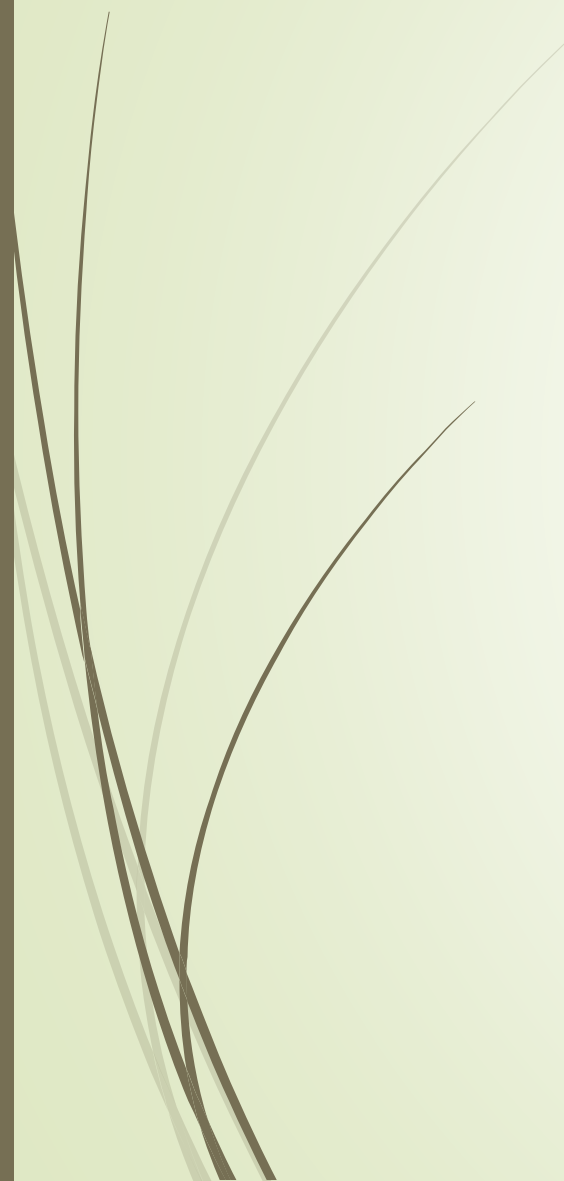
Działanie: Leczy depresję, bezsenność, a nawet lekkie nadciśnienie. Uspokaja i poprawia kondycję.

Zapraszam na ...

- Ćwiczenia dla osób pracujących za biurkiem

<https://www.youtube.com/watch?v=dIEEybSetgg>

dziękuję za uwagę